

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Škušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT
20 "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvenredni sobotni
nedeljni in prazniški izdaji).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Reentered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 94 — Štev. 94

NEW YORK, TUESDAY, MAY 13, 1941 — TOREK, 13. MAJA. 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

NOVO ČIŠČENJE V NEMČIJI

Rudolf Hess, tretja najvišja osebnost v Hitlerjevem kraljestvu, ušel na Škotsko

Rudolf Hess, Hitlerjev namestnik kot voditelj nemške nacistične stranke in tretja najvišja osebnost v Hitlerjevem kraljestvu, je v soboto ponoči priletel v Messerschmidtovem aeroplanu na Škotsko in se je s padalom spustil na tla na posestvu vojvode Hamiltona. Skoro nemogoče je verjeti tej vesti, toda dognano je, da je letalec, ki je s padalom pristal na Škotskem, v resnici Rudolf Hess.

Poročilo angleškega vrhovnega poveljstva pravi o tem, da je v soboto zvečer angleška obročna straža sporočila, da leti Messerschmidtov aeroplan od morja čez Škotsko proti Glasgowi. Znano pa je, da tak aeroplan nima dovolj bencina za povratni polet, zato temu poročilu skoro ni bilo mogoče verjeti.

Kmalu pa je padel na zemljo aeroplan, letalec pa se je rešil s padalom. Pri tem si je Hess poškodoval nogo v gležnju in je obležal na tleh. Našel ga je delavec na posestvu vojvode Hamiltona David McLean, ki je slišal brneti propeler aeroplana nad svojo hišo. McLeanova družina je že spala, sam pa je šel na konec gospodarskih poslopj, tedaj pa je zaslišal močan pok in zagledal aeroplan v plamenih. Prestrašil se je, ko je takoj zatem zagledal padalo in na njem viseti moža. Stekel je nazaj proti hlevu in pograbil vile. Zopet je pohitel na polje in našel letalca ležečega na tleh, poleg njega pa je ležalo padalo.

Letalec se mu je nasmejal, ko mu je pomagal vstati. Pri tem je opazil, da letalec ne more hoditi. Podpiral ga je in odpeljal v svojo hišo. Ob tem času ste McLeanova mati in sestra že vstali in sta skuhal čaj. Tujec pa je čaj odločil, češ, da ga nikdar tako pozno ponoči ne pije. Nato se je prijazno razgovarjal z MacLeanovo materjo in sestro v dobri angleščini. MacLean je spoznal, da je letalec zelo izobražen, ker se je razgovarjal zelo ljudsko in se je globoko priklonil, ko je prišel in zopet odšel.

Hess je imel pri sebi mnogo slik, ki so bile napravljene v različnih dobah njegovega življenja in pokazal jih je MacLeanovi družini.

MacLean je o dogotku sporočil oblastim.

V hišo je prišla vojaška straža in Hessa odpeljala. Po kratki zdravniški preiskavi je bil poslan v vojaško bolnišnico blizu Glasgowa.

To je kratek popis tega veličastnega dogodka. Kaj pa je pri tem? Nemške oblasti so že sporočile, da so bili Hessovi adjutanti aretirani in da je Hess "duševno zmeden." Angleški zdravniki pa so po preiskavi dognali, da je Hess pri popolno zdravem razumu. Hess je bil vedno najzvestej-

Blagostanje naroda je prvo ...

Znani ameriški letalec je mnenja, da je blagostanje naroda važnejše nego vojna. — Bajе zastopa iste nazore kot j.h. je zastopal njegov oče.

Znana protivojno organizacija "America First Committee" je imela nedavno v Minneapolis, Minn., veliko zborovanje na katerem je govoril (kakor običajno) znani ameriški letalec Charles Lindbergh.

— Demokracija, — je rekel, — je odvisna od našega načina vlade. Demokracija je odvisna od značaja našega lastnega naroda. Dogodki v Evropi in Aziji so mogoče zelo važni, toda za nas je najvažnejše tisto, kar se dogaja v naši domači deželi.

— Za Združene države so dosti večjega pomena farme brez davčnih bremen, dečevci z lastnimi domovi in mladi ljudje z družinami, kot je pa važna vojna v inozemstvu in sicer vojna za svobost, ki se majejo v naši lastni deželi.

Letalec se je spomnil svojega pokojnega očeta, kateri je pred petindvajsetimi leti govoril kot kongresnik proti ameriških intervencij v evropskih zadevah.

— Moj oče je veroval, da ima naša dežela svojo lastno usodo. Ko je omenil, da nas vodi v vojno politični in finančni interesi, so začeli razbijati njegova zborovanja, dvomiti o njegovi domovinski ljubezni, in vladni agentje so uničili njegove knjige.

— Takrat smo šli v vojno, da napravimo svet varen za demokracijo ter da preprečimo v bodočnosti vse vojne. Nato smo pa prepuščali bodočnost sveta predsednikom naših vsenčilšč in idealistom.

— Vam je istotako znano kakor meni, kako so zaščitili svet za demokracijo. Pod njihovim vodstvom so se završile največje vojne in najbolj krvave revolucije vse naše zgodovine. Tiste demokracije, za katere smo se borili, danes ni več. Niti v naši deželi je ni.

Na istem zborovanju je govoril tudi republikanski senator Shipstead iz Minnesote, ter rekel, da so pot, vodečo proti vojni, obrobili s kašipoti, na katerih je rečeno, da pot ne vodi v vojno, pač pa iz nje.

— Zagovorniki vojne so ameriški narod nalagali ter mu zakrivali dejstva. Vedeli so namreč, da bi kongres nikdar ne napovedal vojne, kot je do-

si Hitlerjev prijatelj in pri-
staš. Hitlerju se je pridružil že
tako početka in je bil z njim
po monakovskem puču skupaj
v ječi, kjer je pisal, kar mu je
Hitler narekoval in kar je poz-
neje bilo objavljeno v knjigi
"Mein Kampf". 1. septembra,
1939 je Hitler napravil nekako
politično oporočko, v kateri je
za svojega prvega naslednika
imenoval feldmaršala Hessa.

DANES STAVKE NISO UPRAVIČENE

Tega mnenja je posebni senatni odbor, ki preiskuje obrambno produkcijo. — Navzlic protestom je zastavkalo v ladjedelnicah nad dva tisoč mašinistov.

Poseben senatni odbor, ki preiskuje obrambno produkcijo, je odločno nastopil proti stavkam v Detroitu in San Franciscu.

V enajstih ladjedelnicah v okolici San Franciscu je navzlic protestom mornariškega departamenta ter proti volji delavskih voditeljev zastavkalo skoro dva tisoč mašinistov, spadajočih k Ameriški delavski federaciji in CIO.

Predsednik senatnega odbora, demokrat Truman iz Misourija je rekel:

— Sedanji čas nikakor ni primeren, da bi se delavci in delodajalci sovražili ter drug drugega postrani gledali. Javnost ima pravico zahtevati zaščito najvišjih interesov. Delavci in delodajalci naj se v najkrajšem času pobotaje.

— Stavka v ladjedelnicah

ob zapadni obali je usodna za narodno obrambni program. Ladjedelnice, v katerih je izbruhnila stavka, imajo za tri sto milijonov dolarjev vojnih materialov.

Stavko mašinistov v californijskih ladjedelnicah sta označila mornariški tajnik Knox in predsednik parobrodne komisije Land kot stavko proti deželni obrambi.

John P. Frey, predsednik inije kovinarjev (AFL), je dejal, da ga je stavka silno razočarala. Mašinisti so zastavkali brez dovoljenja unije ter s tem prekršili delavsko pogodbo za zapadno obal.

Štrajkarji zahtevajo \$1.50 na uro ter dvojno plačo za overtime, s čimer pa niso delodajalci zadovoljni.

NACIJI NA BLIŽNJEM IZTOKU

Kot se poroča iz Budimpešte, bo nemško vrhovno poveljstvo pričelo drugo veliko pomladansko ofenzivo skozi Turčijo in Sirijo v Irak, da se polasti bogatih petrolejskih vrelcev. Ob istem času se bo tudi pričela velika ofenziva v severni Afriki proti Egiptu in Sueškemu kanalu.

In to bo izvedeno od 1. pa do 10. junija.

Nemški vojniki v velikem številu prihajajo v grška pristanišča iz Bolgarske skozi Tracijo. Vsi vojniki so popolnoma opremljeni od nog do glave za vojevanje v vročih tropskih krajih.

Nemci pravijo, da se bo Turčija v dveh tednih vklonila nemškim zahtevam. Franz von Papen, ki je prišel iz Nemčije v Ankaru, je prinesel s seboj

ločno po ustavi. V sled tega so prikrivali svoje namene pred volitvami in pred odpravo postavle glede prepovedi orožja. Iskali so pač izhoda, kako bi jim bilo mogoče začeti z Nemčijo vojno brez vojne napovedi.

na Goeringa, takoj za njim pa Hessa.

Vse kaže, da je Hess prostovoljno pobegnil, bojež se Hitlerjevega nove "čistke." Pobegnil je, da si reši življenje, ker je zavohal, da Hitler pripravlja čistko, kakor tedaj, ko je Hitler lažnoročno vstrelil Roehma, Hess pa je stal poleg njega.

Znano je, da nikdo ni bil ta-

ko fanatično vdan svojem voditelju Hitlerju, kot Hess, zato je Hessov prihod na Škotsko tako nerazumljiv in tajnistven. Tega ni mogoče razlagati drugače, kot da so se v najožjem nacističnem krogu pričeli spori. Kdo ve, kaj se dogaja za kulisami nacistične stranke? Ali ni mogoče že prišlo do razkola in razpoptja med nacističnimi voditelji?

Navzlic temu, da je Turčija ves čas zatrdjevala, da bo odklonila nemške zahteve in da se bo postavila proti Nemčiji v bran, je zelo dvomljivo, ako bo sprejela vojno in da bo rajši vstregla nemškim zahtevam.

Predsednikovo zdravstveno stanje

Predsednik Roosevelt, ki je zadnji dni precej trpel zaradi nekega želodčnega nerada, je zopet boljši in nima več mrzlice, — je ugotovil njegov zdravnik countreadmiral Roos T. McIntire, navzlic temu, mu je pa priporočil, da mora ostati v postelji.

Predsednik ni že pet dni sprejel nobenega obiskovalca. Vse svoje službene posle je opravil po telefonu.

James Roosevelt je izročil egiptskemu kralju Farouku pismo svojega očeta.

Pismo baje ni političnega značaja, toda dejstvo, da ga je predsednik poveril svojemu sinu, ne pa kakšnemu diplomatskemu zastopniku, je napravilo na egiptске vladne kroge mogočen vtis.

Značilno je, da je predse-

ROKAVSKI PRELIV

Prejšnji teden so Nemci s svojimi težkimi topovi zopet streljali na Calais in Boulogne (št. 1). Ob istem času so nemški aeroplani bombardirali Portsmouth (2) in Plymouth (3), Angleži pa Brest (4).

PREDLOGI ZA POSREDOVANJE V STAVKAH

Nekateri priporočajo strnitev vseh posredovalnih uradov. — Večino stavk bi se dalo mirnim potom uravnati.

William M. Leiserson, član narodnega odbora za delavske odnose, je predlagal strnitev vseh posredovalnih oblasti v eno samo oblast, ki bi imela iste ali pa še večje pravice kot jih ima narodni obrambni posredovalni urad.

Leiserson je pričel pred posebnim senatnim odborom, da bi taki organizaciji uspelo uravnati vsak štrajk. Zdaj so za razne slučaje določene večje ali manjše kazni, ki naj bi povsem odpadle. S prijazno in prepričevalno besedo je po Leisersonovem mnenju mogoče vse doseči.

— Ljudi, zaposlene v obrambnih industrijah, — je dejal, — je treba enostavno prepričati, da ne smejo štrajkati.

"ZDRUŽENE DRŽAVE SO V VOJNI!"

Značilna izjava predsednikovega sina, ki je došel v Kairo kot opazovalec ameriškega mornariškega zbora.

V Kairo (Egipt) je došel kapitan James Roosevelt, ki mu je ameriški mornariški zbor poveril službo opazovalca. Časnikarjem je rekel: — Amerika je v vojni s to izjemo, da ni poslala še nobenega vojaka preko morja.

To je bil odgovor najstarejšega predsednikovega sina na vprašanje, kako morejo Združene države najbolj koristiti Angliji: če se udeležijo vojne ali če se ne vmešajo v njo.

James Roosevelt je došel v Kairo iz Iraka. Glede položaja v Iraku je dejal: — Nemiri so globoko vkoreninjeni in ni verjetno, da bodo že po nekaj dneh zavladale normalne razmere. Zdi se mi, da so Angleži mojstri položaja.

Ameriška armada in mornarica ima pri Angležih v Sredozemlju nad dvajset opazovalcev.

James Roosevelt je izročil egiptskemu kralju Farouku pismo svojega očeta.

Pismo baje ni političnega značaja, toda dejstvo, da ga je predsednik poveril svojemu sinu, ne pa kakšnemu diplomatskemu zastopniku, je napravilo na egiptске vladne kroge mogočen vtis.

Značilno je, da je predse-

Pred časom smo se lotili tega problema v zavesti, da ni lažje stvari na svetu kot preprečiti oziroma uravnati stavko. Kmalu smo se pa prepričali, da je to težka stvar, za katero je treba velikih izkušenj in zmognosti.

Demokratski senator Byrd iz Virginije je v senatu ponovno zahteval resignacijo delavske tajnice Miss Perkins, da bi predsedniku mogoče delavski departament temeljito reorganizirati.

Po Byrdovem zatrdilu je bilo tekom prvih treh mesecev tekočega leta vsled stavk izgubljenih 1 milijon 577 tisoč 816 delovnih dni. V tem slučaju gre seveda le za stavke v obrambni industriji.

NAJMLAJŠA MATI—STARA ŽE SEDEM LET

Svojega dve leti starega sina smatra za svojega mlajšega brata. — Otrok je slabokrven in podvržen boleznim. — Vlada je ne pusti iz dežele.

Iz Lime v južnoameriški republik Peru prihaja naslednje poročilo:

Dan mater, ki ga je v nedeljo praznoval ves civilizirani svet, je bil brez pomena za najmlajšo mater na svetu, Lino Medino. Zdaj je stara sedem let, njen sin Gerardo Alejandro Medina pa dve leti.

Rodila ga je 14. maja 1939. Porod je bil izredno težaven; zdravniki so se morali poslužiti takoimenovane "cesarske zareze" Otrok je slabokrven ter podvržen raznim boleznim.

Za svojo starost je precej velik, hodi težko in le malo govori. Lina in njen otrok živita pri njenih stariših, kmetijskih družini v bližini Antachane. Takoj po porodu je prevzela država mater in otroka v svojo oskrbo, odvetnik Jose Tho-

mas Escalante je pa naposled izposloval, da sta bila vrnjena družini Lininih starišev. Odvetnik tudi plačuje za prehrano obeh po 23 centov na dan. Njuna bodočnost je nejasna. Odvetnik želi, da bi si z nastopi po gledaliških služila denar, toda vlada ju ne pusti iz dežele.

Lina je zdrava, rdečelična ter zna že pisati in brati. Za svojega sina skrbi kot za svojega mlajšega brata.

Če jo kdo vpraša, ako je Gerardo njen sin, odgovori: — Ne, on je sin mojega očeta in matere. Moj baby je to, — pravi in pokaže na punčko iz cunj.

Otrok je tehtal ob rojstvu nekaj nad pet funtov,

Strašno uničevanje na morju

Na zahtevo javnosti in poslanske zbornice je bilo v angleški poslanski zbornici priznано, da je Anglija s svojimi zavezniki v sedanji vojni izgubila 6.000.000 ton ladij. Po podatkih admiralitete je razvidno, da je bilo potopljenih 1443 angleških ladij, skupno 5.996.104 tonami.

Koliko je bilo potopljenih ladij pri umikanju angleške armade v juniju lanskega leta iz Dunkirka, ni bilo povedano, vendar pa admiraliteta priznava, da je bilo potopljenih 117.186 ton, torej skupno 6.078.330 ton.

Od novega leta dalje do zadnjega aprila, to je v štirih mesecih je bilo potopljenih 368 trgovskih ladij s 1.617.359 tonami.

Načelnik španskega generalnega štaba

Španski diktator general F. Franco je imenoval generala Carlosa Cabanilasa za novega načelnika španskega generalnega štaba.

Trgovinska pogodba z Argentino

Argentinski vladni krogi so prepričani, da bo po dolgotrajnem obotavljanju najbrž še ta teden podpisana trgovinska pogodba med Argentino in Združenimi državami. Pogodba bo stopila takoj po podpisu v veljavo. Načrti zanjo so bili sestavljeni že leta 1939.

Laške vojaške izgube

Odkar je šla Italija 10. junija lanskega leta v vojno, je v vseh bojih izgubila 212.641 vojakov in sicer jih je bilo 20.251 ubitih, 50.413 ranjenih, 141.977 pa jih pogrešajo.

Po posameznih bojščih je imela Italija naslednje izgube: Francoska fronta: 881 ubitih, 2.982 ranjenih, 315 pogrešanih.

Severna Afrika: 1318 ubitih, 2424 ranjenih, 91.956 pogrešanih.

Grška in Jugoslavija: 12.155 ubitih, 34.335 ranjenih, pogrešanih pa 25.480.

Mornarica: 1068 ubitih, 1152 ranjenih, 6.203 pogrešanih.

Zračna sila: 582 ubitih, 989 ranjenih, 1688 pogrešanih.

Skupne izgube Italije tedaj znašajo 212.641.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lapsha, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 1-1242

INTERNACIONALA MORILCEV

Hitler in njegovi podrepaniki pri vsaki priliki zatrjujejo, da narodni socializem ni nikakšno eksportno blago, navzlic temu ga pa v velikih množinah eksportirajo preko nemške meje ter imajo v vsaki državi svoje zavezničke in zaupnike, ki ga skušajo ponesti med najširše plasti naroda.

Ti zastopniki so politični bankroterji, brezsrčni pustolovci in sploh ljudje zelo dvomljivega značaja.

Ze vsaj spočetka je bilo tako. Zadnji čas si je pa izbral Hitler bolj radikalne elemente za svoje zavezničke. Začel se je namreč pajdajati s navadnimi morilci.

Začelo se je na Romunskem. V Berlinu so sestavili romunsko ustavo ter proglasili fleželo za "legijonarsko državo."

Legijonarji, člani "Železne garde", niso nič drugega kot navadni morilci. Tiste dni, ko so legijonarji v kaznilnici Jilavi ter v Jassyju in Braili pomorili sto in sto svojih političnih nasprotnikov, se je vršil v justični palači romunkega glavnega mesta "priateljjski sestanek" voditeljev "Železne garde" ter članov nemške in italijanske tajne policije. Navzoči so navdušeno proslavljali "pravičnost Hitlerjevega podjetja."

Nemški in italijanski gostje so prinesli svojim gostiteljem cele zaboje daril; cele zaboje "častnih bodal" v vtisnjem Hitlerjevem in Mussolinijevem imenoma. Nekaj dni pozneje je v trupu marsikatero žrtve na bukaških ulicah tičalo tako bodalo.

Slilene usode je bila deležna tudi takomenovana "neodvisna" hrvatska država.

Hrvatski državi načeljuje povzročitelj umora jugoslovanskega kralja Aleksandra in francoskega vnanjega ministra Barthou-a, izdajalec Ante Pavelić. To novo državno skrupualo ima bandite za poglavarje.

Iz vsake proklamacije nove hrvatske vlade je razvidno, da je vlada povsem pod vplivom teroristične organizacije "Ustašev."

Ljudje, ki igrajo zdaj v Zagrebu vlogo ministrov, so se pred marševskim atentatom vezbali na madžarskih tleh v Janka Puzszi v izdelovanju bomb in zavrtnih napadih. Svojega znanja niso izkoristili le v Marceillesu, pač pa ob mnogih prilikah tudi v domači deželi.

Da bi se nacijska propaganda za svoje dejanje nekoliko opravičila pred svetom, je napravila iz hrvatskega ministrskega predsednika Evgena Kvaternika—generala.

Razširila je govorice, da je bil Kvaternik že v nekdani avstrijski armadi častnik in da v bistvu ni nič drugega kot dober vojak.

To pa nikakor ni res. Kvaternik je razmeroma mlad človek, ki ni imel nikdar nobene oficirske šarže, pač pa se je proslavil le kot brezobziren terorist v vrstah "Ustašev."

Še pred vpadom v Jugoslavijo sta Hitler in Ribbentrop postavila temelje tretji "državi morilcev".

V Berlinu je bil ubegli macedonski banditski glavar Mihajlov, ki se je s Hitlerjem in Ribbentropom natančno dogovoril glede ustanovitve avtonomne macedonske države, katera naj bi se imenovala "Imro". Tvorili naj bi jo deli Južne Srbije in Grške. "Imro" se imenuje tudi tajna macedonska organizacija, ki ima na vesti tisoče in tisoče političnih umorov.

Načelnik tajne nemške policije Heinrich Himmler je že završil priprave za velik "Kongres osvobodencev", ki naj bi se vršil meseca julija v Berlinu. Na vabilih za ta kongres bi moralo biti natiskano: "Morilci vseh dežel, združite se!"

V Berlinu se bodo torej zbrali krvniki nemške šentjernejske noči z dne 30. junija 1934, morilci Matteottija, rablji "Železne garde", "Ustaši" in člani Mihajlovega "Imra", ki so svojočasnemu bolgarskemu ministrskemu predsedniku Stamboliskemu odrezali ušesa in nos, predno so mu pognali kroglo v glavo.

Poleg Pavelića in Kvaternika bodo navzoče še razne druge propalice, ki jih je izbral Hitler za svoje zaupnike in prijatelje.

Nemške in laške izgube

Nasprotno pa navaja admiraliteta za osiše naslednje izgube na morju: od pričetka vojne so znašale izgube na potopljenih in vjetih ladij skupno 2,912,000 tonami; samo zadnjih šest mesecev je bilo potopljenih 600,000 ton. Nemčija je izgubila 1,756,000, Italija pa 1,090,000, drugih ladij, ki bi bile velike koristi za osiše pa je bilo vjetih ali uničenih 66,000 ton.

Stara mati ustrelila vnukinjo in sebe

V Watkins Glen, N. Y., je bila sedemletna, Eleanor Cain na obisku pri svoji 61 letni stari materi, Silviji Meeks.

Sosedje so zaslišali iz hiše dva strela. V obednici so našli dekleta s prestreljeno glavo, v spalnici pa staro mater. Najbrž je v hipni blaznosti ustrelila svojo vnukinjo, nato pa še samo sebe.

Vojakom ni treba plačati dolgov

Po določbah zakona Soldiers and Sailors Civil Relief Act, smejo vse osebe v vojaški službi, ki so v vojaški službi, da-li so vstopili v vojsko na podlagi obveznega nabornega zakona ali prostovoljno, odlagati nekatere civilne obveznosti, dokler so v vojaški službi.

Ta odpomožni zakon, ki ostane v veljavi do 15. maja 1945 ali pa še dalje, ako bo ta dežela zapleten v vojno, dovoljuje odložitev plačil v slučaju takih obveznosti, kot so najemnine, kupnine na obroke, hipoteke, davki in zavarovalni premiji, ako vojaška služba ima za posledico, da dolžnik ne more plačati. Zakon seveda ne izbrisuje nikakih obveznosti, marveč jih le suspendira, dokler vojak ostane izven civilnega življenja in za nekoliko časa potem. Oni, ki mu je bilo dovoljeno odložiti plačevanje, mora biti pač pripravljen, da vzadosti svojim obveznostim kasneje.

Vsa oblast, odložiti dolgove, je dana v roke sodišč, ali ista morajo tudi zanikati tako zaščito zakona, ako je vojak drugače v stana izpolnit svoje obveznosti. Zakon se sklicuje na sedmero poglavitnih okoliščin, po katerih sme vojak zahtevati zaščito zakona.

Prva določba, da tožitelj v vsakem sodišču mora priložiti zapriseženo izjavo, da-li je tožene v vojaški službi ali ne, in to v vsakem slučaju, ako se tožene ne prijavl na obravnavi. To odpravlja mogočnost kontumacne razsodbe proti vojaku.

Druga določba, da hišni lastnik ne sme izgnati iz stanovanja ženo, otroke ali druge odvisne osebe moža v vojaški službi, razen ako dolžna najemnina presega \$80 na mesec. Sodišče ima pravico ustaviti razposedovalne postopanje za tri mesece ali še dalje, ako okoliščine to opravičujejo.

Tretja določba se nanaša na obročne nakupe premij in neopremljenosti. Nakup pa je moral biti pred dnem 17. oktobra 1940 in moralo je biti plačano nekaj na račun. Ako vojak ne more izprostiti zadostno odlaganje plačil od upnika, sme sodišče suspendirati postopanje do roka 60 dni po dovršitvi vojaške službe. Ako vojak sam

ne more priti na sodnijo, sme kdo drugi dobiti odložitev zanj. Med tem pa upnik ne sme razveljaviti kupne pogodbe ali vzeti prodani predmet nazaj (razum v slučaju avtomobila, ako je bilo plačano na račun manj kot pol kupnine). Kasneje pa mora dolžnik plačati obresti, ko ni plačeval.

Četita se nanaša na hipoteke (mortgages) na breze nepremičnin in premij, ki so bile sklopane pred dnem 17. oktobra 1940. Nikaka prisilna prodaja ni mogoča brez dovoljenja sodišča, ki ima tudi pravico suspendirati prodajo do roka treh mesecev po dovršitvi vojaške službe.

Peta določba daje nekaj zaščite imajočim zavarovalnim polic, ki zapadle brez plačevanja premijev. V tem pogledu pa so razne omejitve. Najprej jih imajo v poštev le zavarovanja pod \$5000 skupnega zavarovanja. Drugič, le one police, ki so bile začete oziroma za katere so bile plačane premije do 17. oktobra 1940. Ako ni bilo napravljeno nikako plačilo za leto dni oziroma ako na račun police je bilo izposojeno več kot polovica posojilne prednosti, ta zaščita ne velja. Petič, treba, da dotična zavarovalna družba ima tako rezervo, ki pokriva vojni risk. Šestič zaščita velja le za zavarovanja vojaka in ne njegove družine.

Skratka, to vse pomenja da vlada sama potom Veteranske administracije bo plačevala premije, ako vojak ni v stanu plačevati tekom vojskega roka ali leto dni kasneje. Zato treba zaprositi Veteranske administracijo za to odpomoč.

Šesta določba se nanaša na davke in assessmente, ki so oaljšave onim, ki so v vojaški službi. Treba pa vendarle prijaviti dohodek. V tem pogledu je najbrž je vprašati federalne in državne davkarje.

Sedma določba daje nekatere olajšave onim, ki so v vojaški službi in ki so zaprosili za kos javnega zemljišča, oziroma ki imajo neke rudokopne pravice na javnem zemljišču.

ADVERTISE IN

"GLAS NARODA"

Najboljši prijatelj

v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA
PODPORNA JEDNOTABRATSKA, DELAVSKA
PODPORNA USTANOVASprejemna moške in ženske v letih od
16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 52,000

PREMOŽENJE: \$8,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja
vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ako še nimate Blaznikove Pratičke za leto 1941, je lahko dobiti pri založniku "Glas Naroda" v Vaši naselbini, ali pa naravnost od Knjižarne Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York. — Stane 25 centov.

EN KMET MORA REDITI
STIRI MEŠCANE
V NEMČIJI.

Zadnja leta v Nemčiji mnogo pišejo o begu z vasi in o posledicah tega bega. Ta položaj se najbolj svetijo številke, ki dovoli jasno povedo, kolikšen je beg z dežele v mesto. Leta 1882 se je bavilo s poljedelstvom in gozdarstvom 39.9 odst. celokupnega nemškega prebivalstva, leta 1939 pa komaj 18 odstotkov. Izguba poljedelskega prebivalstva znaša torej v tem času 25.5 odst. S padanjem poljedelskega prebivalstva pa je število celokupnega prebivalstva narasčalo, površine obdelanega polja pa so se manjšale, tako da so se naloge poljedelstva podvojile. Leta 1882 je moral en kmet preediti dva meščana, sedaj pa štiri. Nemški sociologi resno opozarjajo, da bo morala država po vojni ta razvoj zaustaviti, kajti sicer bodo prišli v naravnost temeljni nemške prehrane.

Vargas je čestital
Hitlerju

O priliki prvomajske proslave je poslal brazilski predsednik Vargas Hitlerju naslednjo brzojavko:

— Brazilska vlada in jaz vam želiva zdravje, nemški državi pa veliko prosperiteto.

Hitler se je za brzojavko v istem smislu zahvalil.

Kaj je napotilo brazilskega predsednika, da je 1. maja brzojavil Hitlerju, ni znano. Brzojavka je pa dokaz, da imajo naciji po raznih južno-ameriških državah precej vpliva.

120 tisoč angleških
vojakov v Singapore

Potniki, ki so dospeli iz Singapore v Francosko Indo Kinu, poročajo, da imajo Angličani na tem strateško-važnem malajskem polotoku najmanj 120 tisoč mož ter da vsak dan

dobivajo še nova ojačenja.

Vojaštvo prihaja iz Indije in iz Avstralije. V Rarawaku na otoku Borneo se je nedavno izkrcalo 10 tisoč angleških vojakov. Za patrolno službo se poslužujejo Angleži letal, ki so jih nedavno dobili iz Amerike.

Jugoslavija nadaljuje
borbo do končne zmage

Dopisništvo Centralnega tiskovnega urada prejema od angleškega radia iz New Yorka obvestilo, da je jugoslov. zamejna vlada izjavila, da bodo Srbi, Hrvatje in Slovenci nadaljevali borbo do končne zmage.

Angleški radio poudarja, da je to prva uradna izjava jugoslovanske zamejne vlade, ki je sedaj nekje na Bliznjem Izotoku. V izjavi vlade je posebno naglašeno, da mislijo zavezniški vzpostaviti v Evropi red, v katerem bodo moralne pravice močnejše od grobe sile. Za te ideale bodo Srbi, Hrvatje in Slovenci nadaljevali boj do končne zmage. Ta borba se bo končala edinole tedaj, ko bo vzpostavljena popolna neodvisnost Jugoslavije pod vladjo kralja Petra II.

Mezde povišane za 380
dolarjev

OIO poroča v svojem mesečnem glasilu: "Economic Outlook", da se je organizaciji posrečilo izposlovati v prvih štiri mesecih tekočega leta povišanje plač za letnih 380 milijonov dolarjev.

— Toda korporacije so imele znatno večje profite, — dostavlja glasilu. V prvih letošnjih štirih mesecih so bili dobički celih 17 odstotkov večji kot v istem razdobju lanskega leta.

Rusija preklicala
priznanje Jugoslavije

Rusija je v petek odpovedala priznanje neodvisnih držav Jugoslaviji, Belgiji in Norveški in najbrže v sporazumu z Nemčijo.

Ruski vnanji komisarjat je obvestil vse tri poslanike, ki so zastopali svoje vlade v izgnanstvu, da je njihovo diplomatsko zastopstvo izgubilo vsako veljavo.

Jugoslovanski poslanik Milan Gavrilović je 5. aprila s sovjetskimi vnanjim komisarjem Vjačeslavom M. Molotovom podpisal prijateljsko in nenapadno pogodbo. Naslednjega dne pa je nemška vojska vdrla v Jugoslavijo in jo je v nekaj dneh podjarmila.

Peter
Zgaga

Tudi Dan mater je za nami, in življenje je spet v starem teku.

Matere so bile dostojno počaščene, ker je tudi prav in kar tudi v največji meri zaslužijo.

Ne bom rekel, da je bilo povsod tako, toda povečini se je praznovanje takole završilo:

Mat je že prejšnji dan napelke keke in paje ter pospravila hišo. V nedeljo je zgodaj ostala in začela pripravljati kosilo. Ta dan so morale najboljše stvari na mizo. Dolgo si je odrgovala nikelj za nikljem, dajm za dajnom za ta svečani praznik. Komaj je spravila skupaj potrebne denar, kajti meso je drago in razni drugi priboljški še dražji. Ob enajstih so začeli prihajati otroci: dve poročni hčeri in dva poročena sinova. Vsak par ima troje ali četrto otrok. Kmalu je bila hiša polna. Niso prišli praznih rok. Vsi so ji prinesli lepe rože. Otroci vedo, kaj se za tak praznik spodobi. Sedli so za mizo in niso mogli prehlitati dobrega kosila. — Ja, mati, ta pa zna kuhati! Kako dobro je vse, kako okusno.

Po kosilu so se še malo pogovorili, naka so se začeli otroci pripravljati na odhod. Dva prav daleč stanujeta, in naslednjega dne je ponedeljek. Treba bo delat. Dolžnost je dolžnost.

Iskrečno se zahvalijo materi, žele ji še mnogo, mnogo let in se pristrčno poslove od nje.

Mati začne pomivati in pospravljati. Hiteti mora, da je ob štirih popoldne gotova. Nato sede utrujena k mizi in se zamisli. — Otroci so pa le dobri, — mrmra in obraz ji žari zadovoljstva, — ker se me spomnijo. Prav vsi so prišli. Dobri otroci so pa res, pravi blagoslov!...

Nemški učenjak Einstein ima prav: na svetu je vse odvisno, vse relativno. Celo molitev ima z relativnostjo nekaj opravka, kot je razvidno iz naslednjega primera:

Majhna ladja je zašla v vihar. Med maloštevilnimi potniki je bil tudi duhovnik, sam ne vem, katere veroizpovedi, — katoliške, židovske ali protestantske. No, pa saj je to v tem slučaju vseeno.

Duhovnik ni bil strahopetec, le smrti v morskih valovih se je bal.

Ko je vihar metal ladjo sem in tja, je duhovnik zaskrbljen vprašal kapitana: — Ali nam preti velika nevarnost? Ali se bomo potopili?

— Grem pogledat, kaj delajo mornarji, — je odvrnil kapitan. — Če kolnejo, ni nobene nevarnosti, če molijo, se pa moramo pripraviti na smrt.

In je odšel v medkrovje ter se vrnil rekoč: — Nič hudega ne bo. Mornarji kolnejo.

Duhovnik je bil nekaj časa potolažen, kmalu je pa začela ladja pokati in hresčati. Nobena dvoma ni bilo več — vihar jo bo prekal na dvoje.

— Prosim vas, — pravi duhovnik kapitanu s trepetajočim glasom, — stopite še enkrat pogledat, kaj zdaj počno mornarji.

Kapitan ugodi njegovi prošnji in se vrne iz medkrovja veselega obraza: — Nič hudega, nič hudega, mornarji še vedno kolnejo...

Duhovnik sklene roke in po božno vzdihne proti nebu: — O, hvala Bogu!

V JUGOSLAVIJO ni več mogoče pošiljati denarja. Ta odredba pa bo samo začasno v veljavi. Še vedno pa je mogoče pošiljati denar v Italijo.

DARILNE POSILJATVE
v ITALIJO

V LIRAH:

50 LIR		\$ 2.85	500 LIR		\$21.75
100 LIR		\$ 4.85	1000 LIR		\$43.00
200 LIR		\$ 9.25	2000 LIR		\$85.00
300 LIR		\$13.50			

ZARADI SEDANJEGA POLOŽAJA V EVROPI, poročamo, da se vse darilne posiljave pošlje potem CABLE ORDER. Na ta način je denar najhitreje izplačan. — Za Cable Order je treba posebej plačati

\$1.—

Vred razmer v Evropi ni mogoče v Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v lirah.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

: : : POTNIŠKI ODDJEL : : :

216 West 18th Street, New York

Kratka Dnevna Zgodba

KAULS LINDER:

Opremljeno sobo iščem

Lahko je izreči besedo:

"Odpovedujem!"

Tudi na 7. elo različne načine

se lahko izgovori ta beseda.

V jezi, da se človeku ustne po-

mne od govorjenja, da se vra-

ta tresejo od tvojega glasu.

Stekleni senčnik na svetilki

pod stropom se še guga od tvo-

je roke, kozoče navzgor:

Prav v tej sobi kriči do ne-

ba.

Lahko se ta beseda izgovori

zelo mirno, tiho in plašno.

Beseda pa pomeni: isto. naj

bo izgovorjena kakorkoli.

Potlej jo pa iščeš nekega dne

po ulicah in stojš pred listki,

viharajočimi pred vetrom: Od-

da se opremljena soba.

Trudne noge se vlečejo po

hodniku, na vsakem oknu pa

višjo po ena dobeluhasta žem-

ska in te skrbno ogleduje. Hi-

šnica na stopnicah nadzira stop-

nišče, ti pa hodiš prestrašeno

mimo tega strašila z debelo

medlo v roki.

Stojiš in globoko dihaš pred

vrati, pritisneš na medenina-

sto kljuko in na hodniku zapo-

je zvonec. Ali je pa hiša mo-

dernišča, da pritisneš na gumb

električnega zvoncea

Neprijeten trenutek, ko te

skozi luknjico v vratih ogledu-

je oko in ti ne veš komu pri-

pada. Mene vedno mika za-

tisniti z dlango to luknjico —

meni se vedno zdi, kakor da

me nekdo, ki ničesar ne razu-

me, gleda naravnost v dušo.

"Kdo je?"

"Rad bi videl sobo."

Nikoli ni mogoče trdit, nič

določnega: taka in taka mora

biti soba. In vendar: v oprem-

ljenem življenju si pridobi člo-

vek instinkt, kakšna ne sme

biti soba.

Če imaš mnogo sreče, najdeš

slednjič sobo, ki ti samo pri-

bližno ustreza.

So sobe v opremem slogu, ki

človeka takoj udarijo v možga-

ne, so vsiljivo žalostne, siro-

mašno svečane in skrupulane so-

be, največ je sob z neke vrste

skrupulano udobnostjo, smre-

dih po mizantskem kleju in ce-

neni konfekciji.

Biti moraš zelo potrpečljiv,

če hočeš najti sobo. Ne smeš

se utruditi, dragi moj. Če si

jih videl že enainštirideset, ti

he morda ustrezala dvainštiri-

deseta. Boš že našel tisto na

videz pravo.

Elegantno opremljena soba

ni vedno najboljša. Taka soba

lahko deluje hladno, lahko se

zdi strašno lažniva, pa vendar

ne sme biti niti siromašna, ker

se lahko pripeti, da se tudi

človek v taki okolici zanemari.

Nekaj je potrebno v takih so-

bah: prijetnost. Toda pazi, da

te baržun in pliš ne zapeljeta,

okorelosti in dostojnosti lahko

pomaga kričeča slika: na steni

ali blazinica v kričečih barvah

ali nekaj malenkosti, izražajo-

čih smeje misli.

Kar se tiče tako imenovane

ga komforta, mora biti človek

nezaupljiv in paziti mora na

to, da ga ne vidi.

Predno najameš sobo, naj ti

gospodinja pokaže, kje vise

brisače, in šele ko stojš tam s

čudno sanjavi pogledom, se

odloči: da ali ne.

Pogoj si še vrata, ona so ze-

lo važna.

Ena vrsta seveda. Žal so

vedno ti še druga vrata. Če

želiš najeti sobo, poglej dobro,

kaj je za omaro (ena vrata.)

Pravico imaš vprašati, kaj se

dogaja za temi vrati. Če kdo

spi za njimi; reci "žal" in odi-

di. Če so doma samo čez dan

— ni baš prijetno, poslušati po-

govore tujih ljudi in vedeti,

da lahko tudi oni slišijo, kakš-

no mnenje imaš o življenju.

Ni tako neprijetno, če se za

vrati samo je. To se med Ev-

ropei malone sploh ne sliši. Ko

se pa najede, so sili in odidejo.

Če ti pa gospodinja smeje

pravi, da je mogoče v tej sobi

ceho stanovati, da jih pa nikoli

ni doma, bodi prepričan, da so

gotovo vedno doma.

Ena vrata seveda.

Vrata so v prvi vrsti zato tu,

da človek vstopi skozi nje, da

privede prijatelje. Čim red-

keje je treba uporabiti vrata,

da ga vrže skozi nje.

Če je človek razburjen, se

navadno zelo pomiri, če zalo-

putne vrata za seboj. Če pa

stani što napol, nisi človek. Hi-

ša se mora tresti od tvoje jeze,

potem se ti napolni srec z bla-

gim zadovoljstvom, ko zalopu-

tneš vrata, da kar omet pada iz

za tapet.

Če hočeš najeti sobo se po-

prej dobro informiran, da-li so

vrata prikladna za vse, za kar

jih rabiš; vrata so zelo važna.

Zalostno se vračam po mno-

gih stopnicah, če ti ti ne uga-

ja in iščeš naprej. Tistega dne

stojiš pred nemogimi vrati, zve-

čer si pa utrujen kakor pes,

nobenemu človeku ne verjameš

več, ves svet je hudoben.

Iščeš naslednjega dne in po-

jutrišnjem — nekoč pa ostaneš

delj časa pri vratih in poslušas

gospodnjo, ki ti pripoveduje,

da je stanovat zadnji najemnik

pri njej sedemnajst let in da se

je zelo dobro počutil, razgled

skozi okno je zelo lep, sonce si-

je sleherni dan dopoldne po-

siše tudi v ta kotiček, proti

večerni siji na nizi: zadnji

podnagelnik je tako rad po o-

bedu malo pojeval na divanu,

bil je pravnik, zelo inteligenten

njegov mož je pa žal že dolgo m-

tev. Prej je imela mnogo den-

narja, zdaj ga pa žal nima več

— ah, da.

Ti sploh ne veš, kaj govoriš,

stojiš na pragu kopalnice in

praviš: da, to sobo najamem.

Ne pokesaj se, ko si odšel,

prepričaj se, da je vse v re-

du, spomni se, da sije zjutraj

sonce v en kot, proti večeru pa

na mizo, da je bil zadnji pod-

najemnik pravnik, spomni se

vsega tega in ne pokesaj se!

In če danes srečaš prijatelja,

mu povej: najel sem sobo.

Ogromno z lesenimi fotelji in

veliko okroglo mizo, z mehkim

divanom, zjutraj sije sonce v

en kot, zvečer pa na mizo.

Nikoli se ne pokesaj, ko odi-

deš.

JAVNA PROŠNJA

Dopisništvo centralnega ti-

skovnega urada v Washing-

tonu, D. C., prosi vse izseli-

ške organizacije in odbore,

naj blagovolijo obveščati o

svojih zborovanjih, zlasti o ti-

stih, na katerih se predložijo

manifestacije sloge, da bi se o

tem mogel sistematično voditi

račun.

"Jugoslav. Kurir" v Chica-

go, Ill., 612 N. Michigan Ave.,

bo takisto hvaležno sprejel

vsa takšna poročila, jim dal

po možnosti kar največjo pub-

liciteto ter jih dostavljal ne-

mudoma Dop. Cen. tisk. urada

v zgoraj navedene namene.

DUHOVI LJUBIJO TEMO.

74-letna vdova v Milanu, Pe-

rola, je rada verjela naznane-

nu spiritistu, ko je trdil, da še

nikoli v našem stoletju stiki z

duhovi niso tako lahki, kakor

so zdaj, ko je na svetu vse na-

robo. Duhovi imajo radi temo,

da se morejo prikazati in zato

je zdaj, ko je ves svet zagrnila

tema, najpogostejši čas za

stike z njimi. Če hočemo pri-

klicati duhove, rabimo okroglo

mizico na dveh nogah, popolno

temo, malo vere in nobenega

strahu pred ropotom.

Dona Perola je bila vesela,

ko je spiritist dovolil, da sme-

je prisostvovati seanci še štirje

ki so se dal početi, da morajo

molčati, če se hočejo pogovar-

jati z duhovi. Sema se je začel.

Spiritist je izgovoril ime

duha in vsi so napeto čakali.

Končno se je zaslišal rahel ro-

pot, kakor da hodi nekdo po

parketu ali da odpira omaro.

Vsem so drhtele roke, toda so

močali. Kmalu so se začel nov

ropot, kakor da nekdo odpira

težko skrinjico. Gotovo se je

blizal duh. Kmalu je postal ro-

pot razločnejši. Nekdo je od-

piral vrata in hodil po predso-

bi. Kar je silno zaropotalo.

Padel je bil obešalnik za mizi-

ce sedečih ljudi se so pridržali sa-

po. Nekaj časa je bilo vse tiho.

Končno je vdova vstala in pri-

žgala svečo, da bi pogledala,

kaj se je zgodilo. Lahko si mi-

sljimo njeno presenečenje, ko je

opazila, da je spiritist izginil in

odnesel vse njene dragocenosti

z denarjem vred.

DED —

je ZEMLJO otrebil, zoral

OČE —

je posejal in gledal bujno njemo

rast

SIN —

je zoral med težkim klasjem

VNUK —

se je dvignil proti besu novega

časa

13 POGLAVLJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki

je spisal splošno znano knjigo —

NA KRVAVIH POLJANAH

Junaška Finska

Kdor je poznal cvetočo Fin-

sko pred ruskim vpadom v

predlanski zimni, pred vpadom,

ki so ga Finci sto dni junško

odbijali, kdor je doživel mir, ki

ga je nazadnje predložila Mo-

skva in ga je morala Finska

sprejeti, pa je sedaj po osmih

meseceh zopet stopil na finska

tla, ta je v vsem obsegu spo-

znal velike spremembe, ki jih

je v kratkem času pretrpela

mašina, junaška Finska. Dvaj-

set tisoč mrtvih, štirinajst ti-

soč ranjenih, povsod po deželi

razvaline, povzročene od bomb,

to so posledice vsiljene vojne.

Mir s Sovjetsko Rusijo je oro-

pjal Finski 11 odstotkov njene

zemlje s 27.000 indutrij-skimi

delavci. Prav tako je zgubila

11 odst. poljedelke in 10

odstotkov gozdarstva proizvod-

nje. V sedanjo Finsko je pri-

bežalo 400.000 beguncev iz za-

sedenega ozemlja, ki niso ho-

teli pod sovjetsko robstvo. Vsi

so si lahko rešili le golo živ-

ljenje, milijarde svojega pre-

moženja so morali pustiti tu-

cu. dočim mora zmanjšana dr-

žava skrbeti za njihovo pre-

skrbo. Državni dolгови so na-

rasli na 17,5 milijard finskih

mark. Kot Damoklejev meč pa

še vedno visi nad finskim ljud-

stvom nerazjasnjeni zunanje-

politični potočaji. Finci se še

vedno boje, da bi kot majhen

narod ne postal lepega dne

drobiž, s katerim bi si plačevali

veliki narodi. Veliko skrbi jim

povzroča slab vojaški položaj.

Od zunanjega sveta so zaradi

blokade takorekoč zaprti. Fin-

ci pa žive v največji meri od

znanja trgovine. Naravnost

čuditi se more človek, če pomi-

sli, da kljub zgubljeni vojski,

kljub nezmožnosti gospodar-

stvenemu položaju ta majhen

narod še diha, da še ni popolno

stir in da še ni preobrnil

vseh starih vrednot. Kot drža-

va in kot družba je Finska tudi

danes po tolikih težkih in du-

ševnih naporih še vedno tako

tekoč nedotaknjena, čeprav se

tu in tam seveda poznajo po-

sledice velikega trpljenja.

V Helsinkih se je povrnilo

vsakdanje življenje. Zadnje

rane, s katerimi so bombe ra-

nile mesto, so zaceljene. Tudi

tehniška visoka šola je dobila

lepo novo obličje. Pod oboki

zasebnega podzemeljskega

zaklonišča pred hišo, v kateri

se nahajam, se igrajo morda

isti otroci, ki so bili v tem za-

klonišču s strahom iskali zaščite

pred sovjetskimi bombami.

Avgrusta meseca so bile tudi šole

po osem mesečnem počivan-

ju odprte. Nekdanji vojniki

opravljajo svoje vsakdanje po-

sle. Pa se še ni povrnilo v

mesto isto življenje kakor je

biti prej. Vojna doživlja se

ne morejo izmuzniti tako hitro

iz finskih duš. Korak za kor-

kom srečuješ še mnoge nepo-

pravljene in nepozabljene ose-

be tragedije. Tu vidiš dvaj-

setletnega invalida, tam slepca,

ki ga vodi pes na vrvi. Po

mestu hodi 20.000 Karelijcev.

Kruha sicer ne primanjkuje,

prehrana sicer za sedaj še ni

katastrofalna, je pa zelo resno.

Najzadostuje samo en primer:

četrt litra mleka za osebo na

dan (otroci dobe pol litra) v

deželi, kjer je bilo, odkar pom-

nijo, maslo in mleko najpri-

ljubnejša jed — to se že obču-

tno pozna. Tista malenkost

hrane, ki pride v Finsko skozi

Petsamo, novo urejeno prista-

nišče v Ledenem morju, je le

kapljica v morje.

V "belem mestu severa"

vlada še vedno neko povojno

razpoloženje. Kljub draginji

in pomanjkanju so kavarne in

restavracije vedno polne. Vsa

čuti potrebo, da mora iti v ka-

varno ali restavracijo, se tam

pogovarjati s sosedom o življe-

nju in položaju, kakor da bi ho-

teli hitro ujeti še nekaj veselih

trenutkov, kajti Bog ve, kak-

šna bo bodočnost. Tako so

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal I. WINDER.

PRVI DEL.

MATI IN MAČEHA.

Princesi Mariji Anunciati Barbonsko-Sicilski je bilo natanko dvanaest let, ko je prvič slišala vzdevek svojega očeta: "Re Bomba." Menihi benediktinci, ki so vodili njeno vzgojo, so jo bili pred sedmimi leti naučili njegovega uradnega naslova: Ferdinand II. kralj obeh Sicilij, kralj jeuzalemski, vojvoda parniski, piacinski in castraki, dedni veliki vojvoda toskanski. Princesa je vedela s petimi leti že več kakor večina kraljevih podložnikov. Vedela je, da sestoji kraljestvo obeh Sicilij iz najjužnejše italijanske ravnine, iz otoka Sicilije in ves kakor dvajsetih manjših otokov. A šele na svoj dvajseti rojstni dan, dne 24. marca leta 1855 je prvič slišala priimek, ki sta ga bila vse kraljestvo in vsa Evropa vzela kralju, njenemu očetu. "Re Bomba — kralj Bomba."

Pobožni kralj, ki je vsak dan po trikrat molil angelsko čestitico, je bil za ta dan naročil dona Placida, najslavnejšega napoleonskega pridigarja, da je služil jutrnjo mašo. Svigljasta princesa je klečala v toni grajski kapelici med očetom in materjo, oče je nadušljivo vzdihoval, mati je v nemi molitvi premikala ustnice, dekletica brezkrvna lica so se užigala ob tleh žaru visokih rumenih in rdečih sveč, ki so gorele v tako resnih vrtah tik pred kleečajo, da se nihče ni upal geniti. Nazadnje je smela princesa sesti. Osmisljena od oblakov kadila, je poslušala grmice besede dona Placida. Namenjene so bile nji, dvajsetletni deklici. Duhovnik je klical: "Sveti Januarius sveta Rozalija sporočata princesi Mariji Anunciati iz mojih ponižnih ust, da ji bosta zmerom sta ob strani, ako je v svojem sreču storila sklep, da ne bo ljubila ničesar na zemlji mimo našega zvečarja Jezusa Kristusa. Dvajseti rojstni dan je konce definstva. Princesa je od danes naprej popolnoma odgovorna za obljubo pobožnosti, ki jo stori na ta pomembni dan. Naj pomeni, da brzda besovsko pravilo ognjebljavnega Vezuva zgolj moč svetega Januaria in da bo izbruhnila kuga tisti dan, ko nam sveta Rozalija odtegne svojo zaščitniško roko."

Ta grožnja ni odstrašila princese nič bolj od silnega donenja pridigarjevega glasu, ki je bučal temno in skrivnostno kakor orgie. Izbruhla ožgebljavne gore ni bila Marija Anunciata nikoli doživela. Kugo le poznala kontaj po pripovedovanju. Toda kralj in kraljica sta se prestrašeno zdrznila. Marija Terezija, kraljica, je očitala oči blisnila z očmi po duhovniku. Kaj je bilo tvega, da je spominjal rjo in kralja tistega nesrečnega leta 1837, ki je malo dni po njuni svatbi prineslo kolero v kraljestvo? Stiriinajst tisoč žrtev je vzel pomor v glavnem mestu, stiri in dvajset tisoč v Palermo, trideset tisoč na Siciliji. Izmučeno do blaznosti zbegano ljudstvo je nemotno zdravnike in kraljevske uradnike, ki mu niso mogli pomagati, pokalo in žive pokopalo, intendanta in Strakuzah in vse člane kraljevske vlade pa postrelo in pobilo. Krivdo pa je ljudstvo valilo na kralja in na kraljico, ošabno Habsburzanko, ker se je tolikanj prevzela, da je leto dni po smrti čudodelne Marije Kristine legla v zaklenko posteljo in sedla na prestol blažene pokojnice, ki je čudč varoval njeno truplo trohno.

Don Placido je zadovoljno opazoval učinek svoje dobro premišljene grožnje. Habsburška hiša mu je bila draga, ne, ta škopa Habsburzanka, ki plemenitim benediktincem ni privoščala kdedžjega hišca, zlata in marmornja samostanov San Martino v Napolju in La Cava pri Noceri. Še enkrat je vzel kraljevski rodbini, naj poklekne, nato pa izginil med bučanjem orgel.

Kralj je sopolih krenil proti izhodu in gredoč bistro svigal z očmi na desno in levo. Kraljica se je topo, lutkasto premikala ob njegovi desnici. Za kraljevsko dvojico so v nemi tesnobi korakali otroci Marija Anunciata, ki je bil danes njen rojstni dan, njen štirinajstletni brat Alfonso in rejni devetnajstletni preselonskelec Francesco, njen popolnibrat, kraljica Marija Kristina, ki so jo častili kot svinčico, ga je bila povla teden dni pred smrtjo.

Na godovni mizi so bili nakopičena darila: punčka, knjige, svetnjice, zlat križec na zlati ovratni verziči.

"Si zadovoljna?" je vprašal kralj in s kratkimi, debelimi prsti potropljal princeso po suhljastem ramenu. Naladno je priklimala. "Don Placido te je prestrašil," je rekel za misljeno, ogledujoč bolehnobeda lica hčere, ki je od sile hitro rasla, "zato si smeeš kaj želeiti. Napraviti ti bočem večje. Pomišlji, in si zaželi kaj drugega?"

Velike, črne dekletske oči so se zasvetile, a princesa je molčala, materina navzočnost ji je zapirala usta. Ko sta oči in mati odšla iz sobe, je steklo dekletce za njima in skrivaj potegnulo kralja za rokav. Obstal je. Ko je bila kraljica toliko spredaj, da ju ni več videla, se je za njejal:

"Razumem, razumem. Skrivnost, inraš!"

Doirika se mu je princesa ovila suhljate roke okrog debelega tibnika, ki ga je blesčeča uniforma suknja stiskala.

"Prošjo. — Željo, ki jo je že dolgo..."

Roteče je zrla v kralja, njegov obilni trebuh ji ni dal, da bi se previla k njemu.

"Nu, hčerka, govori. Tvoja želja je toliko kakor uslišana."

"Da!" Spustila je roke z očetovega telesa, mu uprla roke oči v dobrodušne nesmejani obraz, in rekla s šepetajočim glasom: "Vzemi me danes opoldne s seboj k lazaronom."

Kralj je omahnil. Počeljal se je ter se podrgnil po nosu in po redkih zalozcih ki so mu obdajali zbrito lice z ozko, kodrasto nazobčano progjo.

"Veš kaj dete, to ni zate. Prenoro je. Ne gre."

"Zakaj ne?"

"Mama ne bi dovolila."

"Če ti dovoliš..."

"Njeno velikanstvo bi bilo hudo nejevoljno. Lazaroni so potepuhi in berači. To ni družba za princesko. Grdih svetov majo po na usta. In smrdijo. Grozno smrdijo. Onedleč bi!"

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Prva zverstva nacistične okupacije v Beogradu

Dopolništvo Centralnega tiskovega urada pri jugoslov. poslanstvu v Washingtonu dostavlja z namenom, da osvetli sisteme in metode Hitlerjevega "novega reda" in njegove uporabe v podjarmljeni Jugoslaviji izsejenskem tisku sledeča dejstva, dogmata na podlagi uradnih poročil jug. vlade.

1. Nemško vojaško poveljstvo ni podelilo vseh srbskih ujetnikov v koncentracijska taborišča na Nemško, ker so jako veliko število ujetih Srbov ubili Nemci še v ujetništvu samem na mestu, kjer so bili ujeti. — Gornje poročilo, ki nam ga je dostavila jugoslov. vlada odnekod z Bliznjega Iztoka so potrdili očitvidi, ki se jim je posrečilo pobegniti preko Grčije v Egipt.

2. Ko so nemške čete prišle v Beograd, so začele s sodelovanjem predstavnikov Gestapa zapirati mešane na debelo, v prvi vrsti otroke od 11. leta naprej. Otroci so bili nemudoma na najsurovejši in najstrašnejši način odgnani na Nemško. Na poti so z otroci postopali z nezasišanim sadizmom. Ves čas šestinednevnega potovanja v Nemčijo niso mogli slabotni otroci okusiti ne kruha ne vode. Vsi d. pomanjkanja hrane so se morali otroci na poti v koncentracijska taborišča na Nemškem hraniti s korjenjem in travo, če je sploh bilo kaj tega. Znano nacistično in germansko barbarstvo se kaže v vsaj svoji brutalnosti tudi v tem slučaju, kjer se niso vpoštevali niti skrajne mogoče človeške čustva — ljubezni do nedolžnih otročičev.

Kemične meje letanja

Odvisnost kemičnih dogajanj od višine je za letanje velikanskega pomena. In sicer ne samo za stroj, temveč tudi za letaleca samega. V veliki višini to je v višinah nad 4000 do 5000 metrov se življenjska dogajanja v človeškem telesu odigravajo drugače nego v nižinah. Spreminjajo se celo preprosta anorganska dogajanja. Znani pojav gorske bolezni, ki jo pozna vsak veleturist, nam je o tem že prej marsikaj povedal.

Že v višini 3000 m se pojavlja običajno neka prekomerna utrujenost, ki se lahko stopnjuje do najslabših, morskoličnih podobnih pojavov. Domnevati je, da je vzrok za to v nedostajanju kisika. Znaki za to so: hitro dihanje, težavno dihanje, utrip, bojazan, da se boš zadušil, in drugo. Ker doživlja kri premalo kisika, jo skuša sree čim hitreje pogonjati skozi pijuča in pri tem nastanejo lahko tudi nevarne krvavitve. Za ljudi, ki so bojni na sreču in žilju, je gorska bolezen tedaj naravnost smrtno nevarna.

Prebivalstvo na andskih visokih planotah, kjer se gorska bolezen često pojavlja, ima proti tem pojavom zelo dober pripomoček v listih koke — tudi naši veleturisti bi se s tem lahko okoristili. Drugače nam umetno dovajanje kisika prav tako pomaga in to je pač najboljši dokaz, da je pomanjkanje kisika glavni vzrok gorske bolezni in njenih znakov, ki nam v ostalem izginejo, čim se vrnemo v nižino. V velikih višinah se osnovne kemične presnove v pljučih in žilah pač niso močle izvršiti v redu.

Enako važne spremembe pa se kažejo tudi v kemičnih dogajanjih, ki označujejo zgorevanje goriva v pogonskih strojih. Motor sesa zrak neprestano vase. Čim višja pa je višina, tem bolj se spreminja sestava zraka. V njem je predvsem manj kisika. Zato imajo

Hitler, ki je hotel na nezasišan način kaznovati Jugoslavijsko v bombardiranju "odprtega mesta" Beograda, je hotel s tem trpinčenjem in izgnanstvom beograjskih otrok kaznovati domoljubno jugoslovansko mladino, ki je manifestirala k državnemu prevratu generala Simovića od dne 27. marca 1941. Znano je, da se je beograjska mladina z vseh šol, zlasti pa z beograjskih gimnazij dejansko udeležila beograjskih manifestacij za Združene države in demokracijo. Hitler se je v svojem tako zvanem "upravičenem srdu" odločil odtrgati otroke od staršev, da bi tako pustil kakor v Pragi in Varšavi središča narodnega življenja brez drugega rodu, brez naslednikov. To postopanje je nezasišeno v zgodovini osvajalcev in tiranov. Ono kaže najmočnejše nemško barbarstvo.

3. Glavo srbske pravoslavne cerkve patriarha Gavriila Dožića so dale nemške okupacijske oblasti ujeti na nezasišan način v Beogradu. Nemški vojniki so se d. rznili vdreti s silo skozi zaklenjena vrata v zasebno stanovanje v patriarhiji, ko so razbili vrata s kopiti svojih pušk. Nemški vojniki so prišli poglavarja srbske pravoslavne cerkve, ki je ostal v Beogradu, da deli usodo s svojim narodom in tragičnih časih, ki so ga zadeli.

Znano je, da je igral patriarh za časa zadnjih usodnih dni v Beogradu vlogo čuvarja narodnih idejlov in narodne samostojnosti.

Z ujetjem patriarha se za-

čenja likvidacija vseh narodnih ljudi v Jugoslaviji, da se pusti po običajnem nemškem sistemu dežela brez voditeljev, brez razumnosti in brez narodnih prvakov. Sistem, na katerega je bil naš narod navajen v zgodovini, a s katerim se Hitlerju ne bo posrečilo streti volje in prizadavanja naroda za osvojenje svobode.

Značilno je, da je tudi nemški radio objavil vest o ujetju patriarha. "Jugoslov. Kurir."

Zganje zoper bolečine

Na zborovanju Zveze ameriških zdravnikov je predaval dr. Harold G. Wolff, profesor medicine na Cornell univerzi, ter rekel, da sta dve moči močnega zganja najboljšo sredstvo zoper vsako bolečino.

Poleg zganja je priporočljivo vzeti tudi tableto aspirina. Profesor je priporočil bolj splošno porabo alkohola v bolnišnicah. Zganje koristi posebno tistim bolnikom, ki imajo neprestane lude bolečine. To so predvsem tisti, ki imajo raka.

Kot je pripomnil zdravnik, je to nerodno, da zganje olajša bolečine le tistem bolniku, ki ni zganja vajen.

CIGANKA OKRADLA SVOJEGA LJUBIMCA

Trgovce Stevo Radulović v Vinkovcih je živel na koruzi s ciganko Ljubico Tomašević. Ko je Radulović ponosno trdno spal, se je ciganka pripravila za beg in je s seboj vzela poleg obleke vso gotovino in skupni vrednosti 76.000 din in je nato pobegnila neznanu kam.

brez pomana. V komorah, ki so jih naračali na razmere v teh višinah se je pokazalo, da ostaja plamen sveče spočetka sicer še svetel, njegov rumeni del pa se manjša, notranji, modri del se nasprotno večja.

V okoliščinah, ki so v višinskih komorah ustrezali razmeram v višini 10.000 m, je bil plamen sveče sestavljen samo na polovico iz oksidacijskega dela. Od te višine dalje se odigrava oksidacija v stratosferi, zato je zbujača še posebej zanimanje. V višini 15 tisoč metrov plamen le malo svetli in sestoji skoraj izključno iz modrega dela. Oksidacijski del je nad njim kakor blede čepica. V višini 18 tisoč metrov oziroma v okoliščinah, ki so ustrezale tej višini, je bilo vsake svetilnosti plamena tako rekoč konec. S poskusi so hoteli raziskati tudi učinek višine 20 tisoč metrov toda malo nad 18.000 m je plamen popolnoma ugasnil, znanjeje, da je oksidacija v tej višini zaključena.

Ti poskusi so torej pokazali, da kakšne višine bi bilo mogoče spraviti motorna letala in kje je tako rekoč kemična meja letanja.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

Koledar 1941

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta... Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Citajte zanimiv članek: "O LOVU IN LOVCIH," ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Vašo lahko pošljete v znakih po 2 cm. 8 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga:

Trije zemljevidi v barvah: EVROPA LETA 1914; EVROPA PRED SEDANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

NAROČITE GA SE DANES

Slovensko Amerikanski Koledar za l. 1941, Velika Blaznikova Pratika za l. 1941, in Priročni Atlas (38 barvanih zemljevidov) — vse skupaj \$1.

ZLEZA — NAŠ KOLEDAR.

Vrstni red letnih časov se, ko, ptice pa perje. Pri pticah zrelci v ščitni žlezi, ona je koledar našega telesa. Ta žleza kom samo perje v perutih in rene daje enakomerno kakor pri. Sicer se je pa posrečilo stroj, ne kaplja svoje čudodelne snovi v kri neprestano v enaki množini. Pozimi ima ščitna žleza komaj polovico toliko joda, kakor ga ima poleti. Od česa je odvisno te sezonsko kolebanje, ni znano. Zaenkrat morajo učenjaki to neznanje odkrito priznati. Ker je jod najvažnejša surovina hormona ščitne žleze, ta hormon je pa zopet tesno zvezan z vsakim kolebanjem našega osebnega tempa, moramo domnevati, da igra tu odločilno vlogo ščitna žleza, da se počutijo nekateri ljudje poketi bolj kakor pozimi.

GOLJUFIJA S POZLAČENIMI CEKINI.

Mnogo bolj se pa kaže vpliv letnih časov na živali, kakor na ljudi. Ptice izgube jeseni perje, sesalec menja dlako. Pabuda je tu zopet delovni ritem ščitne žleze. Te se da dokazati, če vbrizgamo takim živalim hormon ščitne žleze, take zveni thyrovin. Sesalec začne takoj izgubljati zimsko dlako, ptice pa perje. Pri pticah morda ni izpostavljeno učinkom samo perje v perutih in rene daje enakomerno kakor pri. Sicer se je pa posrečilo stroj, ne kaplja svoje čudodelne snovi v kri neprestano v enaki množini. Pozimi ima ščitna žleza komaj polovico toliko joda, kakor ga ima poleti. Od česa je odvisno te sezonsko kolebanje, ni znano. Zaenkrat morajo učenjaki to neznanje odkrito priznati. Ker je jod najvažnejša surovina hormona ščitne žleze, ta hormon je pa zopet tesno zvezan z vsakim kolebanjem našega osebnega tempa, moramo domnevati, da igra tu odločilno vlogo ščitna žleza, da se počutijo nekateri ljudje poketi bolj kakor pozimi.

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "CLAS NARODA"

Bolnjako Jesoro

216 WEST 18th STREET, NEW YORK